

ÉNEK-ZENE

Helyi tantervi

A) változat

5-8. évfolyama számára

A tankönyvek kiválasztásának elvei

A művészeti nevelés nem minden esetben feltételezi a tankönyvek használatát, mert a képességfejlesztésen alapuló művészeti neveléshez nem feltétlenül szükséges a hagyományos tankönyvi forma. Tankönyvválasztás esetén a tankönyv segíti az egységes alapokra épülő differenciálást, mert lehetővé teszi, hogy a tanulók adottságaikkal, saját fejlődési ütemükkel összhangban tanulhassanak. A tankönyv elsősorban keret, sokkal inkább egy kiindulópont, a benne szereplő ismeretanyag más csoportosításban is feldolgozható, más irányokba továbbfejleszhető, kiegészíthető, pedagógiai céljai más feladatokon keresztül is megvalósíthatók.

A tankönyvek kiváltképp az alsóbb évfolyamokon inspiráló képeket, feladatokat, játékokat tartalmaznak. A feldolgozást segítő képek, feladatok, játékok segítik a fejlesztést, mert az életkori sajátosságoknak megfelelnek. A képeket kiegészítő szöveges részek fontos jellemzője, a jól tagolt, érthető megfogalmazás. A tankönyvben szereplő esetleges ismeret jellegű tudáselemek (pl. művek címe, alkotók, évszámok) nem uralják a tananyagot. A tankönyv sok lehetőséget biztosít a tanulói tevékenységre, és ösztönöz az önálló tanulói ismeretszerzésre, így szolgálva a helyi tantervben foglalt sajátos feladatok teljesítését.

A személyiségfejlesztés és a legkülönbözőbb képességek fejlesztése más-más ismeretanyagon, tevékenységen keresztül egy komplex művészeti program keretében valósítható meg leginkább. Ez szemléletváltozást feltételez, amelyhez a tankönyv segítséget nyújthat, hangsúlyozni kell azonban, hogy a hatékony tanári tevékenységet semmilyen tankönyv nem helyettesítheti, mert az iskolában – kiváltképp a művészetek tanításával – nem egyszerűen ismeretek átadása folyik.

Ajánlott Könyvek

Ördög László-Riznerné Kékesi Mária: Énekzene 5. osztály

Ördög László-Riznerné Kékesi Mária: Énekzene 6. osztály

Lukin László-Lukin Lászlóné: Ének-zene 7. osztály

Lukin László-Lukin Lászlóné: Ének-zene 8. osztály

Zenehallgatáshoz ajánljuk:

Zenekalauz sorozat elemei 5-10. osztály CD-i

Szabó Helga: Muzsikáló évszázadok CD-sorozat

Készségfejlesztéshez ajánlott:

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok I_II.

Célok, feladatok

Az ének-zene tantárgy tanításának legfőbb céljai megismertetni a gyermekeket az éneklés és a zenélés örömeivel, valamint kulcsokat adni számukra a zene élményt nyújtó megismeréséhez, megértéséhez és élvezetéhez.

Ezeknek a céloknak az elérését segíti a kiválasztott repertoár.

Az iskolai ének-zene tanulás várt eredménye: a zenei gyakorlat és a zenehallgatás során a tanulók széles körű élményeket szereznek, amely segíti őket eligazodni a körülöttük lévő sokszínű zenei világban.

Az iskolai zenepedagógiai munka Kodály Zoltán alapelveire épül, az aktív éneklést és zenélést szorgalmazza, tradicionális népzene és igényes műzenén alapul. A zenei hallásfejlesztés a relatív szolmizáció segítségével történik. A klasszikus remekművek értő befogadása fejleszti az érzelmi intelligenciát.

A kerettantervben feltüntetett anyagon keresztül a tanulók megismerik népzeneink és más népek zenéje, nemzeti zenei kultúránk és a klasszikus zene, a jazz, valamint a populáris műfajok igényes szemelvényeit. A zenepedagógiai munka a tanulók részben az iskolában, részben az iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve adott esetben zenei gyakorlatára épül, s ezáltal ösztönzi őket énekkarokban és házi zenélésben való aktív részvételre.

Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem ismeretszerzésre való, hanem a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzésére.

Az ének-zene tanítása során a fejlesztési célok nem válnak szét élesen órakeretre, tananyagegységekre. A megjelölt órakeretek a tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelölik. Minden órán sor kerül éneklésre, folyik a növendékek zenei generatív készségének fejlesztése, zenét hallgatnak. Ezt segíti a minden

órán megjelenő felismerő kottaolvasás és a befogadói kompetenciák fejlesztése. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg.

Tárgyi feltételek

- Szaktanterem pianínóval vagy zongorával
- Megfelelő nagyságú tér a mozgáshoz, énekes játékokhoz
- Megfelelő terem a kórusmunkához
- Ötvonalas tábla
- Mágneses tábla
- Ritmushangszerek
- Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók
- Számítógép internetkapcsolattal
- Hangtár, hozzáférhető hanganyag

5–8. évfolyam

A következő fejlesztési célokat segíti az ének-zene tantárgy kerettanterve: erkölcsi nevelés, nemzeti öntudat és hazafias nevelés, állampolgárságra, demokráciára nevelés, az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, a testi és lelki egészségre nevelés, felelősségvállalás másokért és önkéntesség, médiatudatosságra nevelés, a tanulás tanítása. A kulcskompetenciák tekintetében az esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség, anyanyelvi kommunikáció, idegen nyelvi kommunikáció, digitális kompetencia, szociális és állampolgári, a hatékony, önálló tanulás kompetenciája fejlesztéséhez is hozzájárul.

Fejlesztési célok

Reprodukció. Az éneklésre épülő tanítás első lépéseként a tanulóknak az éneklés örömeinek és helyes szokásainak kialakítása játszott a fő szerepet. Ebben az életkorban már az éneklés tisztasága, kifejező ereje, a zenei stílusnak megfelelő előadásmód, a kommunikatív muzikalitás kialakítása kerül a fejlesztés középpontjába. A magyar és más népek zenéje továbbra is jelen van az énekes anyagban, azonban a hangsúly folyamatosan eltolódik a klasszikus szemelvények irányába, majd a 7. és 8. osztályban a populáris zene szemelvényei is megjelennek a tananyagban. Ezek elemzésénél fontos, hogy rámutassunk arra, hogy a klasszikus zene fordulatai, formai megoldásai miként hatnak alapvetően, meghatározóan a művek stílusára. A tanulók a zenei elemeket improvizációs, kreatív játékos és intellektuális feladatokkal is gyakorolják.

Zenehallgatás. A felső tagozat zenehallgatási anyagára a sokszínűség jellemző. Elsődleges cél a stílus jellegzetességeinek megismertetése: szerkesztés módok, formai megoldások, egy-egy zeneszerzőre jellemző alkotói sajátosságok bemutatása. Kronologikus áttekintésre majd a 8. osztályban kerül sor. A felső tagozatos zenehallgatásra ajánlott alkotások többsége nagy lélegzetű, előkészítése, többszöri meghallgatása és feldolgozása sokszor meghaladja a tanítási óra adta időkeretet. Inspiráljuk a tanulókat órán kívüli meghallgatására is és más, az órai anyaghoz kapcsolódó zeneművek megismerésére.

A tanulók értékelése

A z értékelési céloktól és típusoktól függ, hogy milyen alapelvek alapján értékelünk. A művészeti területeken különösen nagy hangsúlyt kap a formáló, motiváló (formatív) értékelés, hisz ennek segítségével biztosítható az alkotás örömeinek megőrzése, továbbá ez feltételezi a saját teljesítményekhez viszonyított egyéni továbblépés lehetőségét. Ennek érdekében, és különösen az adott terület szubjektivitását gyakran túlhangsúlyozó nézőpontok ellensúlyozására különösen fontos, hogy a szaktanár törekedjen a tárgyyszerű értékelésre. A viszonylagos tárgyyszerűség feltétele, hogy az adott munkát (teljesítményt) jól meghatározott szempontok szerint kell megvizsgálni, a teljesítmény erősségeit és gyengéit meg kell nevezni, valamint az utóbbiak javításához szükséges teendőket ismertetni kell.

A fentiekből következik, hogy a művészetek esetében különösen fontos értékelési mód a szóbeli értékelés, azaz kiváltképp az alkotó munka esetében folyamatos egyéni korrekció szükséges, az eltérő egyéni képességek és készségek figyelembevételével. Kizárólag a megfelelő értékelési eljárások gyakorlásával lehet sikeres az adott műveltségterület szempontjából oly fontos képességfejlesztő stratégia.

A tanterv alkalmazásához szükséges speciális képesítési követelmények és tárgyi feltételek

Az ötödik–hatodik évfolyamon a művészeti tantárgyakhoz a tantárgynak megfelelő szakos tanári vagy műveltségi területnek megfelelő képesítést nyújtó, szakirányú tanítói végzettség szükséges. Az iskolában már meglévő tanári és tanulói demonstrációs eszközök (kiegészítve – szükség szerint – saját készítésű eszközökkel); szaktantermek; iskolai könyvtár (lehetőség szerint), megfelelve a 11/1994. MKM rendeletnek.

5. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés			Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban megismert népzenei és műzenei szemelvények ismerete. Az éneklési és generatív készségek korosztálynak megfelelő szintje, és az átélt zenei élmények mennyiségének megfelelő befogadói kompetencia.			
További feltételek	Személyi: szaktanár Tárgyi: zongora, ritmushangszerek.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Éneklési készség fejlesztése a korábban elsajátított dalkincs ismétlésével és bővítésével az életkor adta hangyi lehetőségek figyelembe vételével (hangterjedelem: a-e, tiszta éneklés). Kifejező és stílusos éneklésre való törekvés kialakítása.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Magyar népzene: válogatás régi rétegű és új stílusú népdalokból (10 magyar népdal éneklése). Gregorián zenei szemelvények. Magyar történelmi énekek XVI-XVII sz. énekek, 1848-as dalok Nemzeti énekeink: Erkel Ferenc-Kölcsey Ferenc: Himnusz, éneklése fejből. Más népek dalai, a műzene tonális és funkciós zenei nyelvének megismerését segítve. Zongorakíséretes dalok: különböző zenei stílusból. Többszólamúság: kánonok, könnyű reneszánsz társas dalok részletei A dalanyag tiszta, kifejező, stílusos éneklése, kiscsoportos és egyéni előadásmódban.	Egyéni és csoportos ének. Gyűjtőmunka. Verseny- tanulói előadás. Szemléltetés. Gyakorlás.	Éneklés Gyűjtőmunka Szóbeli előadás Tánc	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> magyar történelmi énekek és a magyar történelem párhuzamai. <i>Erkölcstan:</i> mű (szöveg) értelmezése erkölcsi szempontok alapján. <i>Dráma és tánc:</i> Népdal-néptánc, hangszeres népzene,	Tankönyv Zongora Kották kísérethez.

			a tánc funkciója.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Régi és új stílusú népdal, gregorián ének, 1848-as dal, Himnusz, dal mint műfaj, munkadal duett, kórusmű, társas ének, a cappella., népszokások, jeles napok dalai, regölés, Gergely-járás, Szent György-nap, farsang, népzene gyűjtés A hangerő dinamikai jelzései decrescendo, crescendo. Magyar népdalok előadásmódja:Parlando, Rubato, Tempo giusto			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Egy- és többszólamú ritmusgyakorlatok a tanult ritmuselemekkel és ritmus osztinató. Zenei kérdés-felelet alkotása ritmussal és dallammal. Énekes rögtönzés dinamikai változásokkal.	
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: kotta vonalas és mágneses tábla, mozgásos gyakorlatokhoz megfelelő tér	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kérdés és felelet viszonyában a funkció érzet fejlesztése. Visszatérő forma és variáció alkotásának fejlesztése. A rögtönzés fejlesztése a következő zenei ismeretek felhasználásával: pontozott ritmusok, dúr-moll dallami fordulatok, tercpárhuzam.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Ritmus, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kreatív gyakorlatok változatos ritmusképletekkel - (szinkópa, pontozott ritmusok), verssorok ritmizálása, osztinató. – 3/4 helyes hangsúlyozása, páros-páratlan metrumok váltakozásának megéreztetése mozgásos gyakorlatokkal. – Egyszerű, stilizált tánclépésekből lépéssor kombinálása régi korok zenéjéhez. <p>Dallami improvizáció:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Adott ritmus motívumra dallamvariációk dúr és moll pentachordokkal, dúdolással, lalázva, szolmizálva. – Tercpárhuzamok szerkesztése dúr és moll dallami fordulatokhoz. <p>Zenei forma alkotás:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kérdés-felelet játékok funkciós környezetben, négy és nyolcütemes egységekben. – Zenei forma alkotása visszatérő elemekkel (rondó, variáció). <p>Változatos ritmusképletek használata. Dallami és harmóniai rögtönzés, a tanult zenei formák alkalmazásával.</p>	<p>Egyéni és csoportos ének.</p> <p>Irányított improvizáció.</p> <p>Csoportos és egyéni tánc.</p> <p>Páros gyakorlatok.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Feladatmegoldás.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Azonosítás.</p>	<p>Ének</p> <p>Tánc</p> <p>Feladatmegoldás</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Improvizáció</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek: kérdés és felelet, versek ritmusa, szótagszáma, verssorok ritmizálása.</p> <p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> stilizált tánclépések.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>Ritmushangszerek</p> <p>Zongora</p> <p>Videofelvételek</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>dúr, moll, tercmenet, zenei periódus, visszatérő forma, rondó, dallami variáció, fuga szerkesztésmódja.</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban az énekléssel és a generatív tevékenységekkel megszerzett és egyre gazdagodó ritmikai, metrikai és dallami ismeretek. A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel, csoportosan.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi.:mágneses és kottavonalas tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt szemelvényeknél könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciója a felismerő kottaolvasás és a fejlődő belső hallás segítségével.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés - tudatosítás - gyakorlás/alkalmazás hármasságában.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ritmikai elemek: kis éles és kis nyújtott ritmus,, fermáta <p>Dallami és harmóniaelemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – belépő hangok - felső ré és mi hangok, – lá és dó pentaton-lá és dó hexachord hangsorok – a dúr és moll hangsorok, – dallamfordulatok, hétfokú hangsorok: d-d', l-l'ig <p>Hangközök: t4, t5, t8,isméltés, gyakorlás-jártasság szintjén</p> <p>Hangnemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – abszolút hangnevek (megismertetés szintjén), zenei ábécé <p>Zenei előadásra vonatkozó jelzések:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tempójelzések és dinamikai jelek. <p>Ütemfajták, ritmikai elemek megkülönböztetése és egyszerűbb ritmusgyakorlatok során reprodukálása.</p> <p>A belépő dallami és harmóniai elemek csoportos éneklése.</p> <p>Az abszolút felismerése, tempó és dinamikai jelek értelmezése.</p>	<p>Egyéni és csoportos gyakorlatok.</p> <p>Éneklés.</p> <p>Irányított megfigyelés</p> <p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Azonosítás.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Feladat-megoldás.</p> <p>Tudatosítás.</p>	<p>Kottaolvasás</p> <p>Éneklés</p> <p>Analízis szintézis</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Megfelelő hangnemben olvasás, reprodukció</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Matematika:</i> számsorok, törtek.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>Kottafüzet</p> <p>Zongora</p> <p>Ritmushangszerek</p> <p>Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok I-II</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	kis éles és kis nyújtott ritmus, fermáta dúr és moll hangsor, abszolút hangnevek, violin- és basszuskulcs, allegro, allegretto, andante, adagio, forte, mezzoforte, piano, pianissimo,, zenei ábécé lá és dó pentaton és hexachord
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Figyelem a zenehallgatásra, fejlett hangszínhallás, többszólamú hallás készsége, valamint fejlődő formaérzék. Ismeretek hangszerekről.			
További feltételek	Személyi: Szaktanár			
	Tárgyi: Vonalas tábla, mágneses tábla, CD –lejátszó, DVD-lejátszó, megfelelő tér dramatizáláshoz, rajzi eszközök, internet.			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A zenehallgatásra kiválasztott művek értő befogadása a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódó tevékenységeken keresztül, az énekléssel és a generatív tevékenységekkel fejlesztett differenciált hallási készség és zenei memória által.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Korábbi tevékenységek folytatása, elmélyítése.</p> <p>Hangszínhallás és többszólamú hallás készség fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – énekes hangfajok megkülönböztetése (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus), – kamarazene. <p>Formaérzék fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – visszatéréses kétagú forma, rondó forma, variációs forma. <p>Más többszólamú készségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyszerű basszusmenet követése, énekes reprodukciója, többszólamú zenei szöveg felismerése (belső szólam), hangszerelés. <p>A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: a zenei befogadást segítő legszükségesebb elméleti ismeretek, lexikális adatok (népzenehez kapcsolódva, pl. népszokások, néphagyomány, a szöveg jelentése; a komolyzene befogadásához kapcsolódva, pl.</p>	<p>Éneklés-egyéni és csoportos.</p> <p>Egyéni és csoportos gyakorlatok.</p> <p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Azonosítás</p> <p>Tudatosítás.</p> <p>Gyűjtőmunka- egyéni és csoportos</p> <p>Projektmunka.</p>	<p>Éneklés</p> <p>Kottaolvasás</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Analízis, szintézis</p> <p>Memorizálás</p> <p>Értelmezés, véleményezés</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, értelmezés.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> táncjátékok a nép- és műzenében.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>CD – Zenekalauz sorozat</p> <p>Kottafüzet</p> <p>Zongora</p> <p>Videofelvételek</p>

zenetörténeti ismeretek, zeneszerzői életrajz megfelelő részei, a megismert zeneművek műfaja és formája). A hangszerek megkülönböztetése és azonosítása a következő szempontok szerint: dallamhangszer, ritmushangszer, műzenei és népi hangszer (duda, tekerő, cimbalom, citera). Szemléltetéssel a különböző zenei formák felismerése, és elemzése. Tájékozottság a szemelvények történeti korával, a zeneszerző életével, a művek műfajával és formájával kapcsolatban.				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hangköz, hangsor, formai egység (dallamfordulat, frázis, zenei mondat, dal forma, variációs forma, és rondó forma, koráldallam), népi hangszer.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Egyes tanult zenei műfajokat, formákat, hangszercsoportokat felismerik. Ezeket a zenei folyamatokat figyelemmel tudják kísérni és zenei kifejezésekkel is meg tudják nevezni.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi: CD –lejátszó, DVD-lejátszó, megfelelő tér dramatizáláshoz, rajzi eszközök.			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A népzene tárházából és a megjelölt korok zeneműveiből válogatva a tanulók érdeklődését erősítve törekvés a zeneirodalom remekműveinek megismertetésére. Hangverseny-látogatásra nevelés.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Az énekes anyaghoz kapcsolódó eredeti népzenei felvételek meghallgatása, ezek művészi szintű adaptációi mai autentikus előadóktól. Más népek zenéje, világzenei feldolgozások nemzetiségeink zenei hagyományainak megismerése. Reneszánsz kórusdalok, barokk szemelvények. Zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva: – vokális művek,	Egyéni és csoportos gyakorlatok. Éneklés, Értelmezés. Kérdve kifejtés. Elemzés. Szemléltetés. Megfigyelés.	Éneklés Analízis szintézis Memorizálás Más népek dalainak összehasonlítása Gyűjtőmunka	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> magyar történelmi énekek, irodalmi párhuzamok. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> történelmi korok, korstílusok. <i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi	Tankönyv CD- Zenekalauz CD hangtár Zenei DVD-k.

<p>– hangszeres művek – szimfónia tétel (rondó forma), hangszeres művek (variáció, versenymű),</p> <p>A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>	<p>Azonosítás. Tudatosítás. Gyűjtőmunka- egyéni és csoportos Projektmunka.</p>	<p>Csoportos tevékenységek</p>	<p>tartalma, üzenete, viselkedési normák. <i>Dráma és tánc:</i> Reneszánsz táncok, táncformák, zenés játék, opera cselekménye. <i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Gregorián ének, reneszánsz tánc oratórium, dal, barokk zene , concerto, divertimento, versenymű népi zenekar, népi hangszerek: citera, cimbalom, dudu, tekerő. Csémbaló, orgona, trombita, oboa. Fúga</p>			

<p>A fejlesztés várt eredményei az évfolyamos ciklus végén</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 20 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Többszólamú éneklés. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött tonális és funkciós érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. – A tanult zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. – Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangsín, dinamika, tonalitás, formai megoldások). – A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 20 alkotás) megismerték.
---	---

Ajánlás az éves tematikához

Az is mert ütem fajták áttekintése
Dallamhangok
A népzene gyűjtéséről
A kvartus hangköz gyakorlása
A kvart hangköz gyakorlása
Gyakorlás, készségfejlesztés!
A prim és az oktáv hangköz gyakorlása
A szinkópa ismétlése
A kvint hangköz
Kodály Zoltán
Antonio Vivaldi
Georg Friedrich Händel
A ti hang ismétlése
Johann Sebastian Bach
A kis éles ritmus
Összefoglalás

Régi stílusú népdalaink
A munkadal
Régi muzsika kertje
A reneszánsz zene – a kórusművészet aranykora
Palestrina
Lassus
A zenei ábécé
A felső ré – r'
A felső mi – m'
A kis nyújtott ritmus
A barokk zene
A barokk zenekar
A hétfokú dúr hangsor
A hétfokú moll hangsor
Új stílusú népdalaink

Ajánlott zenehallgatási anyag

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája egyéni választás szerint módosítható. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Bartók: Este a székelyeknél	Haydn: A menet
Népi hangszerek	Kodály: Katonadal
Duda	b) Az oboa
Aki dudás akar lenni (ének)	Marcello: d-moll oboa verseny III. tétel
Tekerő: Nincs Szentesen olyan asszony	Barokk zene
Citera: Nem akar a vezérürü legelni	Purcell: Trombitafanfár
Esik eső, nagy sár van a faluban	Vivaldi: C-dúr versenymű két trombitára I. tétel
Cimbalom: Csárdás (Cimbalomszóló)	Vivaldi: A négy évszaktól A tavasz első tétele
Népi zenekar: Kapuvári verbunk	Farkas Ferenc feldolgozása: Apóráz Lázár tánca
Népdalfeldolgozások	Bach: C-dúr prelúdium és fuga orgonára
Kodály: Gergelyjárás	Bach: Már nyugosznak a völgyek
Bárdos: Összegyültek, összegyültek az izsapi lányok	Bach: V. Brandenburgi verseny I. tétel (részlet)
Bárdos: Régi táncdal	Händel: Győzelmi dal a Júdás Makkabeus c. oratóriumból
Kodály: Kállai kettős	Händel: Halleluja a Messiás c. oratóriumból
Varázslás, bűvölés	Händel: Tűzi játék-szvit IV. tétel
Mongol sámánénekek: A gonosz szellem ráküdése az ellenségre	Mozart: Utazás szánon
Farkasidéző ének	Bartók Béla: Örögi kanásztánc
Kánont éneklő őserdei indiánok (Peru)	Gloria Patri
Altatódalt éneklő indiánanya (Peru)	Ave vera virginitas
Altatódal	Lassus: Visszhang
Magyar regösének: Kelj fel gazda	Bartók Béla: 20 magyar népdal – Erdő, erdő, erdő
Kodály: Hajnövesztő	Bartók Béla: Gyermeknek II. – Csillagok, csillagok
Bartók: Jóságigéző	Bartók Béla: Gyermeknek III. – Dudanóta
Gregorián ének	Bartók Béla: Három népdal – Megöltek egy legényt-ballada
Veni, Redemptor gentium	Kodály Zoltán Kállai kettős (részlet 1. dal)
Madrigálok	Ligeti György: Három lakodalmi tánc
Marenzio: Tavasz	Jean Sibelius: Karelia Intermezzo I.
Palestrina: Drága fény	Cimbalom Jazz St. Henri (Oscar Peterson)-Marius Preda
Ismeretlen szerző: Un cavaglier di Spagna	Egressy Béni: Klapka induló
Ismerkedés hangszerországgal	J. S. Bach: Jesus bleibet meine Freude BWV 147
a) A trombita bemutatása	Benjamin Britten: Variációk és fuga egy Purcell-témára (The Young Person's)
Kodály: A majlandi kaland ébresztője a Hány Jánosból	
Katonai szignálok: Ébresztő, Felhívójel, Vigyázz!	

Ajánlott énekes anyag

- A, a, a, a farsangi mnd.
 Adjon az Úristen– regösének
 A fényes istenarcot– koráldallam
 Bach: Máté-passio
 Aki dudás akar lenni mnd.
 A kislányok– cseh nd. – Szőnyi Erzsébet
 feldolgozása
 Akkor szép az erdő magyar nd
 Amikor a mutató– Postaváró– amerikai kiszámoló–
 Szőnyi Erzsébet–Lukin László
 Apor Lázár tánca– a XVII. századból
 Arról alól – magyar nd
 A szántói híres utca– magyar nd
 Bimm, bamm – régi német dal – Faragó Maria
 fordítása
 Csillagok, csillagok– magyar nd
 Eddig vendég– magyar nd.
 Elesett a lúd a jégen– palóc nd
 Erdő, erdő,de magas– magyar nd. – Járdányi Pál
 feldolgozása
 Erdő, erdő, erdő– magyar nd
 Erdő mélyen– A számoça– finn nd. – Lukin László
 fordítása
 Este a székelyeknél– témák– Bartók Béla
 Este van már – népies dal – Bárdos Lajos
 feldolgozása
 Édesanyám rózsafája– magyar nd
 Édes kedves feleségem– magyar nd
 Édes rózsám– Régi tancdal– Dr. Vargha Károly
 verse
 Éljen soká– Régi kánon népies dallam– Lukin
 László verse
 Érik a szőlő– magyar nd.
 Fehér fuszulykavirág– magyar nd
 Felülről fúj – magyar nd.
 Fénylő,győztes– Handel:Győzelmi kórus– A Júdás
 Makkabeus c. oratoriumból
 Föl, föl vitézek– Egressy Béni–Thaly Kálmán
 Gábor Áron rézágyúja– magyar nd.
 G-dúr menüett dallama– Bach
 Gregorián dallamok:
 O gloriosa;
 Sanctus, sanctus;
 Alleluja;
 Veni, Redemptor
 Győri kanász a dombon– magyar nd.
 Haragszanak a batak gazdák– magyar nd
 Három éjjel, három nap – magyar nd.
 Hej, Dunáról fúj a szél – magyar nd. – Kodály
 Zoltán feldolgozása
 Hidló végén– magyar nd
 Hull a szilva– magyar nd.
 János bácsi– francia népdalkánon
 Jertek, jertek– kánon– ismeretlen francia szerző
 Jöjj már! – Tavaszkanon– Byrd
 Két szép rózsafa nőtt – magyar tánc a XVII.
 századból
 Kirje, kirje kisdedecske– karácsonyi népének
 Kis kece lányom– magyar nd. – Kodály Zoltán
 feldolgozása
 Kossuth Lajos azt írta a levélben– magyar nd
 Kukorica– perui dal – Lukin László verse
 Mar nyugosznak a völgyek– koráldallam– Kerényi
 György verse
 Megöltek egy legényt– magyar nd.
 Megrakják a tüzet– magyar nd.
 Megyen már a – magyar nd.
 Nem vagyok én senkinek sem adósa – magyar nd.
 Névre LASSUS – Orlandus Lassus:Névjegy– Lukin
 László verse
 Nézz csak a réten szét – kánon– Bárdos Lajos–
 Horváth Ádám
 Nincs Szentesen olyan asszony– magyar nd.
 Összegyültek– magyar nd.
 Palestrina-dallamok:
 Hic est panis; Lauda Sion
 Pál, Kata, Péter– A kis kakas– francia kánon–
 Szabó Miklós verse
 Pásztorok, keljünk fel – Pálóczi Horváth Ádám
 gyűjtése
 Sárga csikó– magyar nd. – Szőnyi Erzsébet
 feldolgozása
 Sej, a szakcsi utca– magyar nd
 Szerdahelyi sudár torony– magyar nd.
 Századok óta – Róta-nóta– német népies dallam–
 Lukin László verse
 Uccu, vászon tarisznya– magyar nd
 Üdvözlünk téged– Josquin des Pres:
 Évszakköszöntő– Rossa Ernő verse
 Viva, viva la Musica– Praetorius
 Volt nekemegy kecském– magyar nd. – Kodály
 Zoltán feldolgozása
 Zöld erdőben– magyar nd.
 Zöld fű közt árva kék ibolyácska– Ismeretlen
 szerző
 Zöld levél– román nd.
 Zúg a Volga– orosz nd. – Gács Demeter verse

6. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés			Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban megismert népzenei és műzenei szemelvények ismerete. Az éneklési és generatív készségek korosztálynak megfelelő szintje, és az átélt zenei élmények mennyiségének megfelelő befogadói kompetencia.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi: zongora, ritmushangszerek.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Éneklési készség fejlesztése a korábban elsajátított dalkincs ismétlésével és bővítésével az életkor adta hangyi lehetőségek figyelembe vételével (hangterjedelem: a-e, tiszta éneklés). Kifejező és stílusos éneklésre való törekvés kialakítása.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Magyar népzene: válogatás régi rétegű és új stílusú népdalokból (10 magyar népdal éneklése). Magyar történelmi énekek: históriás énekek, kuruc kori dalok, nemzeti énekeink, Egressy Béni-Vörösmarty Mihály: Szózat éneklése fejből. Más népek dalai, a műzene tonális és funkcionális zenei nyelvének megismerését segítve. Zongorakíséretes dalok: bécsi klasszikus és más zenei stílusból. Többszólamúság: kánonok, könnyű reneszánsz társas dalok részletei (10 szemelvény a fenti témakörökből). A dalanyag tiszta, kifejező, stílusos éneklése, kiscsoportos és egyéni előadásmódban.	Egyéni és csoportos ének. Gyűjtőmunka. Verseny- tanulói előadás. Szemléltetés. Gyakorlás.	Éneklés Gyűjtőmunka Szóbeli előadás Tánc	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> magyar történelmi énekek és a magyar történelem párhuzamai. <i>Erkölcstan:</i> mű (szöveg) értelmezése erkölcsi szempontok alapján. <i>Dráma és tánc:</i> Népdal-néptánc, hangszeres népzene, a tánc funkciója.	Tankönyv Zongora Kották kísérethez.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Régi és új stílusú népdal, , históriás ének, kuruc kori dal, Szózat, dal mint műfaj, duett, kórusmű, társas ének, a cappella. Népies műdal műdal, verbunkos zene			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 6 óra
-----------------------------------	--	-------------------

Előzetes tudás	Egy- és többszólamú ritmusgyakorlatok a tanult ritmuselemekkel és ritmus osztinató. Zenei kérdés-felelet alkotása ritmussal és dallammal. Énekes rögtönzés dinamikai változásokkal.
További feltételek	Személyi: szaktanár
	Tárgyi: kotta vonalas és mágneses tábla, mozgásos gyakorlatokhoz megfelelő tér
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kérdés és felelet viszonyában a funkció érzet fejlesztése. Visszatérő forma és variáció alkotásának fejlesztése. A rögtönzés fejlesztése a következő zenei ismeretek felhasználásával: 6/8-os metrum, felütés, dúr-moll dallami fordulatok, tercpárhuzam.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p>Ritmus, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kreatív gyakorlatok változatos ritmusképletekkel - (szinkópa, pontozott ritmusok), verssorok ritmizálása, osztinató. - 3/8, 6/8, 3/4 helyes hangsúlyozása, páros-páratlan metrumok váltakozásának megéreztetése mozgásos gyakorlatokkal. - Egyszerű, stilizált tánclépésekből lépéssor kombinálása régi korok zenéjéhez. <p>Dallami improvizáció:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adott ritmusmotívumra dallamvariációk dúr és moll pentachordokkal, dúdolással, lalázva, szolmizálva. - Tercpárhuzamok szerkesztése dúr és moll dallami fordulatokhoz. <p>Harmónia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zárlati harmóniak (Domináns-Tonika) megfigyelése, énekes reprodukciója dúdolással. <p>Zenei forma alkotás:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kérdés-felelet játékok funkciós környezetben, négy és nyolcütemes egységekben. - Zenei forma alkotása visszatérő elemekkel (rondó, variáció, periódus). <p>Változatos ritmusképletek használata.</p> <p>Dallami és harmóniai rögtönzés, a tanult zenei formák alkalmazásával.</p>	<p>Egyéni és csoportos ének.</p> <p>Irányított improvizáció.</p> <p>Csoportos és egyéni tánc.</p> <p>Páros gyakorlatok.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Feladatmegoldás.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Azonosítás.</p>	<p>Éneklés</p> <p>Improvizáció</p> <p>Tánc</p> <p>Mozgásos gyakorlatok</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Analízis-szintézis</p> <p>Funkciós-tonális ének</p> <p>Játék</p> <p>Alkotás vizuális technikák használata</p> <p>Improvizáció</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek: kérdés és felelet, versek ritmusa, szótagszáma, verssorok ritmizálása.</p> <p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> stilizált tánclépések.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>Ritmushangszerek</p> <p>Zongora</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Hatnyolcad, dúr, moll, tercmenet, zenei periódus, visszatérő forma, dallami variáció, szekvencia, domináns, tonika funkció, díszítés, kánon, szonátaforma, klasszikus periódus</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek			Óra-keret 6 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban az énekléssel és a generatív tevékenységekkel megszerzett és egyre gazdagodó ritmikai, metrikai és dallami ismeretek. A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel, csoportosan.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi. Mágneses és kottavonalas tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt szemelvényeknél könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciója a felismerő kottaolvasás és a fejlődő belső hallás segítségével.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p>Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés - tudatosítás - gyakorlás/alkalmazás hármasságában.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> – új ütemfajták: 6/8, 3/8, – felütés, csonka ütem, – ritmikai elemek: triola . <p>Dallami és harmóniaelemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – belépő hangok :fi, szi, di, ta – a dúr és moll hangsorok (ré sor, mi sor, szó sor, vezetőhang, – kromatikus dallamfordulatok, – a hármashangzat hangzása <p>Hangközök:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kis és nagy szekund, kis és nagy terc. <p>Hangnemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – abszolút hangnevek – kulcsok és előjegyzések 2 #-ig, 2 b-ig (megismerés szintjén). – Feloldójel és szerepe – C-dúr, F-dúr, G-dúr, D-dúr, Bé-dúr – a-moll, d-moll, e-moll, h-moll, g-moll <p>Zenei előadásra vonatkozó jelzések:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tempójelzések és dinamikai jelek.:Moderató, Andante, Allegro, Adaggio, Tranquillo, Spirituoso, Allegretto <p>Ütemfajták, felütés, ritmikai elemek</p>	<p>Egyéni és csoportos gyakorlatok.</p> <p>Éneklés,</p> <p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Azonosítás.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Feladatmegoldás.</p> <p>Tudatosítás.</p>	<p>Éneklés</p> <p>Kottaolvasás</p> <p>Memorizálás</p> <p>Analízis-szintézis</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Azonosítás</p> <p>Kifejtés</p> <p>Gyakorlás</p> <p>Írás</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Matematika:</i> számsorok, törtek.</p>	<p>Tan-könyv</p> <p>Kotta-füzet</p> <p>Zongora</p> <p>Ritmus-hangsze-rek</p> <p>Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok I-II</p>

megkülönböztetése és egyszerűbb ritmusgyakorlatok során reprodukálása. A belépő dallami és harmóniai elemek csoportos éneklése. Az abszolút felismerése, tempó és dinamikai jelek értelmezése.				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	6/8, 3/8, felütés, csonka ütem, triola, kisszinkópa , fi, szi, dúr és moll hangsor, vezetőhang, kromatika, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, abszolút hangnevek, violin- és basszuskules, hármashangzat, allegro, allegretto, andante, adagio, forte, mezzoforte, piano, pianissimo. Leszállítójel, a-moll, d-moll, e-moll C-dúr, F-dúr, D-dúr, Bédúr, h-moll, g-moll ,feloldójel, kereszt, bé,tempójelzések: Moderato, Andante, Allegro Allegretto, Adagio, Tranquillo, Spirituoso			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Figyelem a zenehallgatásra, fejlett hangszínhallás, többszólamú hallás készsége, valamint fejlődő formaérzék. Ismeretek hangszerekről.			
További feltételek	Személyi: Szaktanár Tárgyi: Vonalas tábla, mágneses tábla, CD –lejátszó, DVD-lejátszó, megfelelő tér dramatizáláshoz, rajzi eszközök, internet.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra kiválasztott művek értő befogadása a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódó tevékenységeken keresztül, az énekléssel és a generatív tevékenységekkel fejlesztett differenciált hallási készség és zenei memória által.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
Korábbi tevékenységek folytatása, elmélyítése. Hangszínhallás és többszólamú hallás készség fejlesztése: – énekes hangfajok megkülönböztetése (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus), – kamarazene. Formaérzék fejlesztése: – visszatérési kétfajú forma, triós forma, szonátaforma szerenád, variációs forma. Más többszólamú készségek: – egyszerű basszusmenet követése, énekes reprodukciója, többszólamú zenei szöveg felismerése (belső szólam), hangszerelés. A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: a zenei befogadást	Éneklés- egyéni és csoportos. Egyéni és csoportos gyakorlatok. Értelmezés. Kérdve kifejtés. Elemzés. Szemléltetés. Mefigyelés. Azonosítás Tudatosítás. Gyűjtőmunka- egyéni és	Éneklés Gyakorlás Elemzés Írás Memorizálás	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, értelmezés. <i>Dráma és tánc:</i> táncjátékok a nép- és műzenében.	Tankönyv CD – Zenekalauz sorozat Kottafüzet Zongora

<p>segítő legszükségesebb elméleti ismeretek, lexikális adatok (népzenehez kapcsolódva, pl. népszokások, néphagyomány, a szöveg jelentése; a komolyzene befogadásához kapcsolódva, pl. zenetörténeti ismeretek, zeneszerzői életrajz megfelelő részei, a megismert zeneművek műfaja és formája).</p> <p>A hangszerek megkülönböztetése és azonosítása a következő szempontok szerint: dallamhangszer, ritmushangszer, Szemléltetéssel a különböző zenei formák felismerése, és elemzése.</p> <p>Tájékozottság a szemelvények történeti korával, a zeneszerző életével, a művek műfajával és formájával kapcsolatban.</p>	<p>csoportos</p> <p>Projektmunka.</p>	<p>Fogalomtár használata</p> <p>Gyűjtőmunka</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Hangköz, formai egység (dallamfordulat, frázis, zenei mondat, dal forma, variációs forma, triós forma és szonátaforma szimfónia, lant, harsona szimfonikus zenekar hangszerei.</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	<p>Egyes tanult zenei műfajokat, formákat, hangszercsoportokat felismerik. Ezeket a zenei folyamatokat figyelemmel tudják kísérni és zenei kifejezésekkel is meg tudják nevezni.</p>			
További feltételek	<p>Személyi: szaktanár</p> <p>Tárgyi: CD –lejátszó, DVD-lejátszó, megfelelő tér dramatizáláshoz, rajzi eszközök.</p>			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	<p>A népzene tárházából és a megjelölt korok zeneműveiből válogatva a tanulók érdeklődését erősítve törekvés a zeneirodalom remekműveinek megismertetésére.</p> <p>Hangverseny-látogatásra nevelés.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Az énekes anyaghoz kapcsolódó eredeti népzenei felvételek meghallgatása, ezek művészi szintű adaptációi mai autentikus előadóktól.</p> <p>Más népek zenéje, világzenei feldolgozások nemzetiségeink zenei hagyományainak megismerése.</p> <p>Zeneirodalmi szemelvények a stílusérzék fejlesztéséhez – a bécsi klasszika zeneirodalmából a kuruc kor zenéjéből, Kodály-Bartók zenéje.</p> <p>Zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából</p>	<p>Egyéni és csoportos gyakorlatok.</p> <p>Éneklés,</p> <p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Szemléltetés.</p>	<p>Éneklés</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Befogadás</p> <p>Véleményalkotás</p> <p>Párhuzamok keresése</p> <p>Gyűjtőmunka</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> magyar történelmi énekek, irodalmi párhuzamok.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> történelmi korok, korstílusok.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>CD- Zenekalauz</p> <p>CD hangtár</p> <p>Zenei</p> <p>DVD-k.</p>

<p>válogatva:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vokális művek, – hangszeres művek – szerenád, divertimento, szimfónia tétel (triós forma, rondó forma), hangszeres művek (variáció szimfónia), – daljáték/operarészletek. <p>A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangversenylátogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>	<p>Megfigyelés.</p> <p>Azonosítás.</p> <p>Tudatosítás.</p> <p>Gyűjtőmunka- egyéni és csoportos</p> <p>Projektmunka.</p>	<p>Koncertlátogatás</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Reneszánsz táncok, táncformák, zenés játékok, opera cselekménye.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>dal, népies dal daljáték, menüett, szvit, szerenád, divertimento, históriás énekversenymű, oratórium, szimfónia, verbunkos, kuruc dal, harsona, lant Haydn, Mozart, Beethoven, Kodály: Mátrai képek, Bakfark Bálint, Tinódi Lantos Sebestyén</p>			

<p>A fejlesztés várt eredményei az évfolyamos ciklus végén</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 20 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Többszólamú éneklés. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött tonális és funkcionális érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. – A tanult zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. – Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, tonalitás, formai megoldások). – A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 10 alkotás) megismerték.
---	--

Ajánlás az éves tematikához

A harsona
A szekund
A dúr hangsor
A zenei ábécé
A moll hangsor
A terc
Kodály Zoltán: Mátrai képek
Kvintválasz felfelé
A c-dó: A C-dúr és az a-moll
A ré-sor (dór)
A mi-sor (fríg)

A fi hang
A szi hang
A di hang A feloldójel
A g-dó: G-dúr és az e-moll
A 3/8-os ütem
Bakfark Bálint
A históriás ének
A 6/8-os ütem
A ta hang
A bécsi klasszika
A klasszikus

Haydn
 A D-dúr és a h-moll
 A szimfonikus zenekar
 Haydn: Évszakok
 Mozart
 Mozart: Varázsfuvola
 Mozart: Szerenád Kis éji zene
 Beethoven Keleti színezet a klasszikus zenében
 A felütés-csonka ütem
 A kuruc kor zenéje

Az f-dó: F-dúr és a d-moll
 A feloldójel kettős szerepe
 A bé-dó: Bé-dúr és a g-moll
 A triola
 A kisszinkópa
 A szó-sor (mixolíd)
 Új stílusú népdalaink
 A díszítőhangok
 (Népdalok – kánonok – kétszólamú művek)
 Összefoglalás

Ajánlott zenehallgatási anyag

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája egyéni választás szerint módosítható.

Bartók: Ürögi kanásztánc (Magyar képek V. tétel)

Kodály: Villó

Kodály: Fölszállott a páva

Kodály: Mátrai képek

Bárdos Lajos: Dana-dana

Bakark Bálint: X. lantfatázia

Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája (Farkas Ferenc feldolgozása)

„Ne bánkódjék senki köztünk” (Sebő Ferenc feldolgozása)

„Haj, Rákóczi, Bercsényi” (Benkő Dániel feldolgozása)

A harsona bemutatása (Toronyzene)

Haydn: G-dúr szimfónia, No 94. („Üst dobütés”) II. (Andante)

Haydn: Évszakok I. rész, No 2. (Tavaszkórus)

Haydn: Évszakok III. rész, No 3. (Szüreti kórus, részlet, Vadászkórus, részlet)

Haydn: G-dúr vonósnégyes Op. 76. No. 1. III. (Menuetto Presto)

Haydn: D-dúr szimfónia, No 104. IV. (Finálé, részlet)

Mozart: Utazás szánon (Három német tánc K. 605. No 3.)

Mozart: Kis éji zene K. 525. I. (Allegro)

Wolfgang Amadeus Mozart: C-dúr zongoraverseny, K. 467, II. tétel

Mozart: Esz-dúr kürtverseny K. 417. III. (Rondó)

Mozart Papageno és Papagena duettje II. felv. (No 21.)

Mozart: Varázsfuvola: Sarastro F-dúr áriája (No 10. II. felv.)

Mozart: Varázsfuvola: Az éj királynőjének áriája (No 14. II. felv.)

Beethoven: D-dúr hegedűverseny II. (Larghetto, részlet II. felv.) és IV. tétel

1Beethoven: c-moll hegedű-zongora szonáta II. tétel (Op. 30. No 2. Scherzo-Allegro)

Beethoven: Török induló (Athén romjai – Kísérőzene Op. 113. No 4.)

Beethoven : III. szimfónia, IV. tétel (Esz-dúr, Op. 55. IV. Finale Allegro molto, részlet)

Beethoven: VII. szimfónia, IV. Allegro con brio, részlet (A-dúr Op. 92.)

Malek Miklós: Harsonaverseny, részlet

Magyar népzene, más európai népek zenéje felvételről (pl. orosz, ír, skót, spanyol).

Ligeti György: Sípbal, dobbal, nádihegedűvel - dalciklus Weöres Sándor verseire

Ajánlott dalanyag

- Ablakomba, ablakomba– m. nd.
A jó lovas katonának– m. nd.
A macskának négy a lába– m. nd..
A nap nyugodni tér – német nd.
Árok partján kinőtt a fű – m. nd..
A Vidrócki híres nyája– m. nd.
Az én rácsos kapum– m. nd.
Bárcsak régen felébredtem volna Karácsonyi pásztor(ánc) – népének
Cinege, cinege– m. nd.
Csínom Palkó, Csínom Jankó– kuruc dal
Csordapásztorok– népének
Csörög a csizmám – Bárdos L. szövege és fordítása
De szeretnék páva lenni– m. nd.
Drága lányka (Szerenád) – Haydn (Závodszy Zoltán ford.)
Dübörög a fogatom (Bricskán járok) – amerikai nd. – (Lukin László ford.) Szőnyi Erzsébet feldolgozása
Édesanyám gyűjts gyertyára– m. nd.
Édesanyám rózsafája– m. nd.
Ég a város– angolkánon
Egy kis virága völgy ölen (Százszorszép) – Beethoven (Bürger verse, Hankiss János ford.).
Életemnek nagy részén– perui indián nd. – (Lukin László ford.)
Ellopták szívemet– XVIII. sz. P. Horváth Ádám
Elmegyek, elmegyek, el is van vágyásom– m. nd.
Én a hegyre, te a völgybe– lengyel nd. – Szőnyi Erzsébet feldolgozása
Énekeljünk, énekeljünk– m. nd.
Erdő mélyén, esti csendben (Csalogány az erdőn) – Haydn (Kerényi György ford.)
Este jó, szürkül bé – m. nd
Ez elmúlt gonosz időket beszélem– Egervár viadaláról való ének – Tinódi Lantos Sebestyén
Fehér liliomszál– m. nd. Kodály Zoltán feldolgozása Garibaldi csárdás kiskalapja.– m. nd. – Kodály Zoltán feldolgozása
Gyorsan száguldó (A patak partján) – orosz nd. (Kristóf Károly ford.)
Győzhetetlenén köszálom (Rákóczi imája) – Magyar ének XVIII. sz
Gyulainé, édesanyám (Kádár Kata) – erdélyi ballada
Ha felmegyek a budai nagy hegyre– m. nd
Hej, igazítsad jól a lábod– bácskai táncdallam
Hej, Ilona, Ilona– horvát nd.
Hej, Rákóczi, Bercsényi– kuruc dal.
Hej, rozmaring, rozmaring– m. nd.
Hess páva, hess páva (Császárné pávája) – m. nd.
Hopp ide tisztán– m. nd
Jaj, de beteg vagyok– m. nd.
János bácsi dudáljon kend – m. nd.
Jászkunsági gyerek vagyok– m. nd.
Játszott Vejnemöjnen uija (Vejnemöjnen muzsikál) – finn nd. (Vikár Béla ford.)
Jól van dolga a mostani huszárnak– m. nd.
Juhászlegény, szegény juhászlegény– népies dal (Petőfi Sándor verse)
Kék ibolya búra hajtja a fejét– m. nd.
Két tyúkom tavalyi– m. nd.
Kicsiny a hordócska– m. nd.
Kifeküdtem én a magas tetőre – m. nd.
Lányok ülnek a toronyba’ – m. nd.
Lomhán ballag a szürkevíz (Csöndes kánon) – kánon– Bárdos Lajos (Raics István verse)
Madárka, madárka– m. nd.
Már Vidrócki emelgeti a bankót– m. nd.
Már zengve szól az estharang (Bűvös hang) – angol kánon (Raics István ford.)
Mégkötöm lovamat– virágének
Megy a ruca a vízre. nd.
Menyasszony, vőlegény– m. nd. – Bárdos L. feldolgozása
Mily földön túli – Tamino áriája – Mozart Varázsfuvola
Mily szép ez, mily tiszta (Bűvös csengettyű)– Mozart Varázsfuvola
Ne higgyél a cigánynak– c. nd.
Nekem olyan emberecske kéne– m. nd.
Ó, jertek, énekeljünk– angol kánon– (Kerényi György verse)
Oragna figa taxafa– Mozart első dallama
Osiris, Isis, itt e párnak (Sarastro áriája) – Mozart Varázsfuvola
Ősszel érik babám– m. nd
Repülj madár, repülj– m. nd.
Ritmus rondó játék – C. Orff Rossz a Jézus kiscsizmája– Kodály Zoltán (Szedő Dénes verse)
Röpülj páva– m. nd. – Kodály Zoltán feldolgozása
Sárga kukoricaszár – m. nd.
Sej, a tari réten– m. nd. .
Sej, besoroztak– m. nd.
Sej, felszállotta kakas– m. nd.
Sok szép országba (A mormotás fiú dala) – Beethoven (Goethe verse)
Summáját írom (Egri históriának summája) – Tinódi Lantos Sebestyén
Szárnya, szárnya, szárnya a madárnak– m. nd
Szép május, jöjj (Vágyódás a tavasz után)– Mozart (Závodszy Zoltán ford.)
Szívünk mélye új lánggal ég (Napfényes utakon) – norvég nd. – Bárdos Lajos feldolg.
Tavaszi szél vizet áraszt – m. nd.
Te álomszuszék, ébredj– angol kánon

Te vagy a legény (Tyukodi-nóta) – kuruc dal
 Tente, kicsike lány (Altató) – perui indián nd. –
 Szónyi Erzsébet feldolg. (Lukin László verse)
 Tisza partján mandulafa – m. nd.

Tó partján, fák alján– francia nd., kánon– (Dobos
 László verse)
 Törökbársony süvegem– kuruc dal .

7. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Biztos éneklési készség, kifejező és stílusos előadás csoportosan.	
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: megfelelő tér mozgáshoz, mágneses tábla, vonalas tábla.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A dalkincs ismétlése és folyamatos bővítése: többféle zenetörténeti stílusból válogatott szemelvény, magyar népdalok, más népek dalai, kiegészítve a magyar populáris zene műfajaiból válogatott néhány példával. Az énekhang további képzése egy- és többszólamú gyakorlatokkal, figyelve a tanulók egyéni vokális fejlődésére (mutálás).	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Magyar népzene az életkornak megfelelő csoportokból válogatva (pl. táncnóta, szerelmi dal, búcsúzó dal, keserves). Régi és új stílusú népdalok</p> <p>Más népek dalai (pl. orosz, cseh, szlovák, lengyel, román népdalok, más földrészek népzeneje, afroamerikai népzene).</p> <p>Zongorakíséretes dalok, népdalok. feldolgozásai is.</p> <p>Többszólamúság: kánonok, reneszánsz társas dalok rövid részletei, romantikus dalok, zeneművekhez kapcsolódó témák, dallamok.</p> <p>Példák a populáris zenéből.</p> <p>A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyag: dal- és témarészletek a barokk , a klasszika és a romantika korából.</p> <p>A fenti zenei példák éneklése közben az életkori sajátosságoknak megfelelő tiszta intonáció és helyes hangképzés (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), továbbá stílusos, kifejező éneklés.</p>	<p>Egyéni és csoportos ének.</p> <p>Gyűjtőmunka.</p> <p>Verseny-tanulói előadás.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Projekt-munka</p>	<p>Éneklés</p> <p>Gyűjtőmunka</p> <p>Hangképzés</p> <p>Dramatizálás</p> <p>Verseny</p> <p>Kórusének</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése, versmegzenésítések irodalmi alapja.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> más népek dalai eredeti nyelven.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>Zongora</p> <p>CD Zenekalauz</p> <p>Videofelvételek</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Társas dal, keserves, népdal romantikus dal, táncnóta, népies műdal, ária, chanson, populáris dal, kánon, rokon és más népek dalai, népdalfeldolgozás.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Ritmus- és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, fejlődő formaérzék, többszólamú alapkészségek.	
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: ritmushangszerek, vonalas tábla, mágneses tábla.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kialakított készségek továbbfejlesztése. Generatív képességfejlesztés komponálással, rögtönzött folytatással. Hallásfejlesztés harmóniai példák szemléltetésével, egyszerűbb példák (harmóniai vázak) alkotásával.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Különböző metrikájú vagy aszimmetrikus hangsúlyozású ritmusgyakorlatok alkotása és reprodukálása. Skálák és hangzatok szerkesztése és hangzásának megfigyelése. Ritmus, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> – különböző táncok metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója (hangsúlyok, pl. keringő, mazurka, polonéz menüett, verbunkos, habanera vagy a swing egyenetlen nyolcadhangjai), – ritmusimprovizáció afrikai dobon, csörgők, teakfa, aszimmetrikus hangsúlyozás, szinkópálás. <p>Dallam:</p> <ul style="list-style-type: none"> – hétfokú hangsorok: párhuzamos moll blues skála megismertetése. <p>Harmónia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szubdomináns funkció (IV. fok) megfigyeltetése dúrban – különböző skálák hangjaiból szerkesztett hangzatok, kipróbálása énekléssel, csoportosan. <p>Komponálás és rögtönzés összekapcsolása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adott dallamhoz rögtönzött egyszerű harmónia kíséret, adott harmónia kísérethez rögtönzött dallamalkotás, – dallamkomponálás megadott paraméterekkel (hangkészlet, metrum, ritmikai elemek, szekvencia), rögtönzött folytatás (pl. kérdés és felelet rögtönzés, téma komponálás és variáció képzése, egy ritmikai ötlet organikus továbbszövése). – Tanult szerkezetek felhasználása: periódus, kupolás szerkezet – (kvintelés-fel, le) 	<p>Egyéni és csoportos ének. Irányított improvizáció . Csoportos és egyéni tánc. Páros gyakorlatok. Gyakorlás. Feladatmegoldás. Alkotás-improvizáció .</p>	<p>Mozgásos ritmizálások Tánc Improvizáció Éneklés Memorizálás Írás Felismerő kottaolvasás Hangszeres bemutatások olyan tanulótól, aki tud gitározni Csoportos ének Komponálás Improvizáció</p>	<p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése. <i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p>	<p>Tankönyv Ritmus-hangszerek Zongora Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok - I-II</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rögtönzés, ritmusvariációk, blues skála, szubdomináns funkció, augmentáció, diminúció, aszimmetrikus ütem.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Ritmikai, metrikai és dallami alapkészségek: a tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kottaképről és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége a különböző generatív tevékenységek során. Könnyű olvasógyakorlatok énekes reprodukciójának képessége.	
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: vonalas tábla, mágneses tábla,	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt zenei anyagnál könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciójával a belső hallás fejlesztése. Felismerő kottaolvasási képesség fejlesztése egy-egy meghallgatott zenemű kottaképének követése alapján.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan- eszközök
Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában: a változó ütemmutató felismerése, fejlődés a felismerő kottaolvasás terjedelmében és sebességében. Ritmikai elemek, metrum: - ütemfajták: 2/4, 4/4, 3/4, 4/8, 3/8, 6/8, 2/2. Dallami és harmóniaelemek: - harmóniai feszültség és oldás megfigyelése. Ereszkedő dallamvonal (népdal), kupolás szerkezet, kvintelés. B-dúr és g-moll, D-dúr és h-moll Hangközök: - kis és nagy szext, kis és nagy szeptim (megismerés szintjén).	Egyéni és csoportos gyakorlatok. Éneklés, Beszélgetés. Értelmezés. Kérdve kifejtés. Elemzés. Szemléltetés. Gyakorlás. Feladatmegoldás. Tudatosítás.	Megfigyelés Éneklés Mozgásos ritmizálás Memorizálás Analízis-szintézis Feladatmegoldások	<i>Matematika:</i> törtek.	Tan-könyv Kotta-füzet Zongora Ritmus-hangszerek Tegzes György: Hét-fokú olvasógyakorlatok I-II
Kulcsfogalmak/ fogalmak	változó ütemmutató, ütemfajták: 2/4, 4/4, 3/4, 4/8, 3/8, 6/8, 2/2 harmóniai feszültség és oldás, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A megszerzett éneklési és generatív készségek szintjével, valamint az átélt zenei élmények mennyiségével arányos befogadói kompetencia.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi: vonalas tábla, mágneses tábla, CD –lejátszó, DVD-lejátszó, megfelelő tér dramatizáláshoz, rajzi eszközök, internet.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összetettebb, hosszabb, fokozott koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásához szükséges kompetenciák fejlesztése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p><i>A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó zenei tapasztalatok</i></p> <p>Szerkesztési és formai ismeretek: homofon és polifon szerkesztésmód, egytémájúság és egy-egy zenei ötlet kibontása a romantikus zenében (variáció) dúr-moll változatok, műfaji jellegzetességek: szonáta, etűd, ballada, polonéz, mazurka stb.</p> <p>Nemzeti jelleg a romantika zenéjében, a kelet-európai népek népzeneje, a költészethez, irodalomhoz, népzenehez, történelemhez, hagyományokhoz fűződő jellegzetességek.</p> <p>A népdalfeldolgozás módjai Bartók és Kodály művészetében: Háry, Székelyfonó, kórusművek,</p> <p>Műzene és népzene megkülönböztetése hangszerek megfigyelésével különös tekintettel a romantikus zene kedvelt hangszereire (zongora, szimfonikus zenekar hangszerei).</p> <p>A populáris dalok zenei jellemzőinek megfigyelése a következő szempontok alapján: forma, szöveg, szövegábrázolás, dallami jellemzők, tipikus harmóniai fordulatok, alapritmus és más érdekes ritmikai elemek, hangszerelés, improvizáció, dallami díszítés, különleges előadói megoldások.</p> <p>A zenei forma és szerkezet azonosítása a hallgatott zeneművekben.</p> <p>A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek:</p> <p>Alapvető ismeretek, a mű keletkezésének körülményeiről, zeneművek történeti koráról, a zeneszerzők életéről, a művek műfajáról és formájáról.</p>	<p>Éneklés-egyéni és csoportos.</p> <p>Egyéni és csoportos gyakorlatok.</p> <p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés. Megfigyelés. Azonosítás.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Tudatosítás.</p> <p>Gyűjtőmunka-egyéni és csoportos</p> <p>Projektmunka</p>	<p>Éneklés</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Gyűjtőmunka</p> <p>Azonosítások-megkülönböztetések</p> <p>Memorizálás</p> <p>Önálló ismeretszerzés más forrásokból</p> <p>Véleményalkotás</p> <p>Rendszerezés</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> középkori világi költészet, nemzeti romantika, romantikus vers, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> énekes művek eredeti nyelven.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> műalkotások erkölcsi üzenete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>CD – Zenekalauz sorozat</p> <p>Kottafüzet</p> <p>Zongora</p>

Ismerkedés a partitúrával (a zenehallgatást segítő egyszerűsített kottakép). Más műveltségi területekhez tartozó kapcsolódások felfedeztetése, bemutatása, az önálló ismeretszerző tevékenységre való ösztönzés, önálló gyűjtések, kutatások (zenei példa és ismeretanyag) Összefüggések bemutatása a zenei stíluskorszakok és történelmi események között, önálló gyűjtőmunka segítségével.				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Homofónia, polifónia, egytémájúság, népi többszólamúság, , romantikus zene, műzene, népzenei feldolgozás, klasszikus zene, populáris zene.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.			
További feltételek	Személyi			
	Tárgyi			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Zenehallgatóvá nevelés.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva: <ul style="list-style-type: none"> – a középkor és a reneszánsz zenéje műveinek bővítése: gregorián és trubadúr ének, madrigál bővítése, – barokk zene: kantáta és oratórium szvit, concerto, concerto grosso részletek bővítése, – bécsi klasszicizmus: oratórium részlet, vonósnégyes, versenymű, szimfónia művek bővítése, – a romantika zenéje: romantikus dal, operarészlet, zongoradarabok, 	Egyéni és csoportos gyakorlatok. Éneklés, Értelmezés. Kérdve kifejtés. Elemzés. Szemléltetés. Megfigyelés. Azonosítás Tudatosítás. Gyűjtőmunka- egyéni és csoportos Projektmunka	Befogadás Éneklés Megfigyelés Rendszerezés Véleményalkotás Vizuális technikák Dramatizálás Műsorösszeállítás Koncertlátogatás	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> romantikus és kortárs költészet, szövegelemzés. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata. <i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok ismerete.	Tankönyv CD – Zenekalauz sorozat Kottafüzet Zongora Zenei DVD-k

<p>programzene, szimfonikus költemény, balett,</p> <ul style="list-style-type: none"> – -Magyar romantikus , zeneszerzők: Liszt, Erkel, – a 20. század zenéjéből Bartók és Kodály munkáinak megismerésének bővítése: kórusművek, daljáték, opera, táncjáték, kamarazene, . <p>A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése. A meghallgatott szemelvények felismerése. Zenetörténeti korszakok, stílusjegyek, műfajok és formák rendszeres ismerete. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny- látogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>				
---	--	--	--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Trubadúr ének, madrigál, oratórium, kantáta, concerto grosso, szvit ismétlés szintjén romantikus dal, operarészlet, zongoradarabok, programzene, szimfonikus költemény, balett, ballada, dalciklus, divertimentó, impromptu, mazurka, népies műdal, polonéz, polka, rapszódia, requiem, virtuóz, táncjáték, kamarazene – Liszt, Erkel, Bánk, bán, Hunyadi, Schubert, Schumann, Mendelssohn, Chopin, Verdi, Wagner, Muszorgszkij, Smetana,
------------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 15-20 dalt és zenei szemelvényt (egyszólamú és többszólamú anyag) emlékezetből énekelnek kifejezően és stílusosan csoportban. – A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük. – Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. – Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten. – A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 20 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.
---	--

Ajánlás az éves tematikához

Dalok ünnepeinkre
 Ismétlő-keresgélő
 Hangköz-összefoglaló
 Ismétlő-keresgélő
 Ritmus-összefoglaló
 Mit tudunk a módosítójelekről?
 Ismétlő-keresgélő – Hangsorok
 Mit ismerünk a zene történetéből?
 Régi muzsika kertje – gregorián
 Mit tanultunk a barokk muzsikáról az
 5. osztályban?
 Az 5. osztályban megismert jellegzetes barokk
 hangszeres műfajok
 Mit tanultunk a klasszikus muzsikáról a
 6. osztályban?
 A 6. osztályban megismert jellegzetes klasszikus
 hangszeres műfajok
 Szubdomináns funkció
 Mit tanultunk a 6. osztályban a klasszikus operákról
 és oratóriumokról?
 A romantikus zene története
 Franz Schubert
 Robert Schumann
 Félix Mendelssohn
 A B-dúr és a g-moll
 Frédéric Chopin
 A keringő
 A romantikus opera
 Giuseppe Verdi
 Richard Wagner

A nemzeti romantika
 Mogyeszt Petrovics Muszorgszkij
 Pjotr Iljics csajkovszkij
 Bedrich Smetana
 A magyar népzene
 Régi stílusú népdalaink 1
 Ismétlő-keresgélő
 Kvintváltó, lá-pentaton népdalok
 A hatod (szext) hangköz
 Ismétlő-keresgélő
 A heted (szseptim) hangköz
 Régi stílusú magyar népdalok 2
 Rokon népek
 Kodály Zoltán
 Székelyfonó
 Hány János
 Pedagógiai művek
 Új stílusú népdalaink
 A D-dúr és a h-moll
 Johannes
 A népies műdal és a verbunkos
 A magyar romantika
 Erkel Ferenc
 Hunyadi
 Bánk bán
 Liszt Ferenc
 A szimfonikus költemény
 Bartók Béla
 Bartók, a népdalgyűjtő
 Bartók Béla gyermekkarai

Bartók Béla gyermekkora
Divertimento

Összefoglalás
Válogatás – Európai népek népdalaiból

Zenehallgatási ajánlás

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája egyéni választás szerint módosítható. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Kodály: A szabadság himnusza

Szabó Ferenc : feltámadott a tenger oratórium záró kórus

Jacques Arcadelt: Az édes-fehér hattyú Johann Sebastian Bach: 3. Brandenburgi verseny, 3. tétel
Johann Sebastian Bach: Magnificat, BWV 243 – nyitókórus

Jean Baptist Lully: Az úrhatnám polgár – balett
Georg Friedrich Händel: Messiás For unto us a child is born, Halleluja

Joseph Haydn: Évszakok Szüreti kórus
Haydn: Üstdob ütés szimfónia II tétel
Haydn: Évszakok-Tavaszi kórus
Haydn: D-dúr vonósnégyes III tétel

Vivaldi: A négy évszak-Tavaszi

Beethoven: D-dúr hegedűverseny I tétel
Ludwig van Beethoven: VI. (Pastorale) szimfónia, I. tétel
Mozart: Varázsfuvola-Mily szép ez...
Schubert: A-dúr zongoraötös IV tétel
Schubert: A hársfa
Schubert: Heiden Röslein D. 257, Die Schöne Müllerin – dalciklus
Schumann: Álmodozás, ijesztgetős
Schumann: A-moll zongoraverseny

Mendelsson: Szent Iván éji álom-nyitány

Mendelsson: Hegedűverseny I tétel

Chopin: Forradalmi etűd

Chopin: G-moll mazurka

Frederic Chopin: H-dúr nocturne, op. 32. No. 1

Verdi: Aida-Rabszolgák kórusa, Radames románca

Wagner: Nürnbergi mesterdalnokok-Walther versenydala

Wagner: Lohengrin-Nászinduló

Muszorgszkij: Hovanscsina-Márfa dala

Andrew Lloyd Webber: Macskák-Emlék
Presser Gábor: Padlás-Fényév távolság,
Szilvásgombóc

Európán kívüli kultúrák népzeneje (pl. Ausztrália, Peru, Japán, afrikai országok).

Muszorgszkij: Egy kiállítás képei (részletek)

Muszorgszkij: Boris Godonov-Óra jelenet, forradalmi kórus

Csajkovszki: Vonós szerenád IV tétel

Csajkovszki: 1812-nyitány (részletek)

Smetana: Hazám szimfónikus költemény-Moldva II tétel

Kodály Zoltán : Bicinia Hungarica IV füzet, cseremiszi dal-Fut a nyúl

Kodály: Hány János

Kodály: Székelyfonó

Kodály: A magyarokhoz

Brahms: V magyar tánc

Bihari-Lavotta-Csermák-Rózsavölgyi: Dalok

Erkel Ferenc: Hunyadi László-Meghalt a cselszövő, Palotás és további részletek

Erkel: Bánk bán-Keserű bordal, Hazám, hazám

Liszt Ferenc: XV Magyar Rapszódia

Liszt: Les Preludes (részlet)

Liszt: Mazeppa

Bartók Béla: Ne menj el

Bartók: Gyermekkarok-Legénycsúfoló, Cipósütés

Bartók: Mikorokozmosz V- Változó ütem, Dudamuzsika, Mikorokozmosz IV-Bali szigetén

Bartók: Kolindák-Gyermekeknek III-Román népdal, Mikorokozmosz II-Délszlávok

Bartók: Divertimentó III tétel

Keith Emerson-Greg Lake-Carl Palmer: Egy kiállítás képei (Pictures at an Exhibition)
John Williams: Csillagok háborúja

Szörényi –Bródy: Kőműves Kelemen

8. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés			Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Biztos éneklési készség, kifejező és stílusos előadás csoportosan.			
További feltételek	Személyi : szaktanár			
	Tárgyi: megfelelő tér mozgáshoz, mágneses tábla, vonalas tábla.			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A dalkincs ismétlése és folyamatos bővítése: többféle zenetörténeti stílusból válogatott szemelvény, magyar népdalok, más népek dalai, kiegészítve a magyar populáris zene műfajaiból válogatott néhány példával. Az énekhang további képzése egy- és többszólamú gyakorlatokkal, figyelve a tanulók egyéni vokális fejlődésére (mutálás).			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Magyar népzene az életkornak megfelelő csoportokból válogatva (pl. szerelmi dal, búcsúzó dal, keserves). Más népek dalai (pl. orosz, cseh, szlovák, lengyel, román népdalok, más földrészek népzeneje, afroamerikai népzene). Zongorakíséretes dalok, népdalok 20. századi vagy mai feldolgozásai. Többszólamúság: kánonok, reneszánsz társas dalok rövid részletei. Példák a populáris zenéből. A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyag: dal- és témárészletek a 20. és 21. század zenéjéből A fenti zenei példák éneklése közben az életkori sajátosságoknak megfelelő tiszta intonáció és helyes hangképzés (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), továbbá stílusos, kifejező éneklés.	Egyéni és csoportos ének. Gyűjtőmunka. Verseny- tanulói előadás. Szemléltetés. Gyakorlás.	Éneklés Gyűjtőmunka Hangképzés Dramatizálás Verseny Kórusének	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése, versmegzenésítések irodalmi alapja. <i>Idegen nyelvek:</i> más népek dalai eredeti nyelven.	Tankönyv Zongora CD Zenekalauz
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Társasdal, népdal, komponált dal, új stílusú népdal, régi stílusú népdal előadásmódja . népdalfeldolgozás, más népek dalai			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Ritmus- és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, fejlődő formaérzék, többszólamú alapkészségek.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi: ritmushangszerek, vonalas tábla, mágneses tábla.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kialakított készségek továbbfejlesztése. Generatív képességfejlesztés komponálással, rögtönzött folytatással. Hallásfejlesztés harmóniai példák szemléltetésével, egyszerűbb példák (harmóniai vázak) alkotásával.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Különböző metrikájú vagy aszimmetrikus hangsúlyozású ritmusgyakorlatok alkotása és reprodukálása.</p> <p>Skálák és hangzatok szerkesztése és hangzásának megfigyelése.</p> <p>Ritmus, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> – különböző táncok metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója (hangsúlyok, pl. keringő, habanera vagy a swing egyenetlen nyolcadhangjai), – ritmusimprovizáció afrikai dobon, csörgők, teakfa, aszimmetrikus hangsúlyozás, szinkópálás. <p>Dallam:</p> <ul style="list-style-type: none"> – hétfokú hangsorok, blues skála megismertetése. <p>Harmónia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szubdomináns funkció (IV. fok) dúrban, diszsonáns hangzatok – különböző skálák hangjaiból szerkesztett hangzatok, kipróbálása énekléssel, csoportosan. <p>Komponálás és rögtönzés összekapcsolása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adott dallamhoz rögtönzött egyszerű 	<p>Egyéni és csoportos ének.</p> <p>Irányított improvizáció.</p> <p>Csoportos és egyéni tánc.</p> <p>Páros gyakorlatok.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Feladatmegoldás</p> <p>Alkotás-improvizáció.</p>	<p>Mozgásos ritmizálások</p> <p>Tánc</p> <p>Improvizáció</p> <p>Éneklés</p> <p>Memorizálás</p> <p>Írás</p> <p>Felismerő kottaolvasás</p> <p>Hangszeres bemutatások olyan tanulóktól, aki tud gitározni, zongorázni.</p>	<p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>Ritmushangszerek</p> <p>Zongora</p>

<p>harmónia kíséret, adott harmónia kísérethez rögtönzött dallamalkotás,</p> <p>– dallamkomponálás megadott paraméterekkel (hangkészlet, metrum, ritmikai elemek, szekvencia), rögtönzött folytatás (pl. kérdés és felelet rögtönzés, téma komponálás és variáció képzése, egy ritmikai ötlet organikus továbbszövése).</p>				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rögtönzés, ritmusvariációk, cluster, blues skála, szubdomináns funkció, augmentáció, diminúció, aszimmetrikus ütem.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Óra- keret
Előzetes tudás	Ritmikai, metrikai és dallami alapkészségek: a tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kottaképről és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége a különböző generatív tevékenységek során. Könnyű olvasógyakorlatok énekes reprodukciójának képessége.	6 óra
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: vonalas tábla, mágneses tábla,	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt zenei anyagnál könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciójával a belső hallás fejlesztése. Felismerő kottaolvasási képesség fejlesztése egy-egy meghallgatott zenemű kottaképének követése alapján.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában: a tanult ritmusok felismerése, használata fejlődés a felismerő kottaolvasás terjedelmében és sebességében. Ritmikai elemek, metrum: - ütemfajták: 5/8, 7/8. Dallami és harmóniaelemek: - harmóniai feszültség és oldás megfigyelése. Hangközök: - Tanult hangközök felismerése, alkalmazása szerkesztésekben, csoportosítása (megismerés szintjén). - Zeneelméleti összegzés: kvintkör, kvintoszlop, módosítójelek dó-helyek előjegyzések alapján	Egyéni és csoportos gyakorlatok. Éneklés, Beszélgetés. Értelmezés. Kérdve kifejtés. Elemzés. Szemléltetés. Gyakorlás. Feladatmegoldás. Tudatosítás.	Megfigyelés Éneklés Mozgásos ritmizálás Memorizálás Analízis-szintézis Feladatmegoldások	<i>Matematika:</i> törtek.	Tankönyv Kottafüzet Zongora Ritmushangszerek
Kulcsfogalmak/ fogalmak	5/8, 7/8, harmóniai feszültség és oldás, ritmikai, dallami, hangközelemek rendszerezése			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése		Órakeret 6 óra	
Előzetes tudás	A megszerzett éneklési és generatív készségek szintjével, valamint az átélt zenei élmények mennyiségével arányos befogadói kompetencia.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi: vonalas tábla, mágneses tábla, CD –lejátszó, DVD-lejátszó, megfelelő tér dramatiszáshoz, rajzi eszközök, internet.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összetettebb, hosszabb, fokozott koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásához szükséges kompetenciák fejlesztése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<i>A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó zenei tapasztalatok</i> Szerkesztési és formai ismeretek: Szöveg és dallam egysége a népdalokban, szerkesztések, dallamvonalak a népdalokban, népi hangszerek	Éneklés-egyéni és csoportos. Egyéni és csoportos gyakorlatok. Értelmezés.	Éneklés Megfigyelés Gyűjtőmunka	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> középkori világi költészet, nemzeti romantika, romantikus vers, szövegelemzés.	Tankönyv CD – Zenekalauz sorozat Kottafüzet

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.	
További feltételek	Személyi	
	Tárgyi	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Zenehallgatóvá nevelés.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a középkor és a reneszánsz zenéje: gregorián és trubadúr ének, madrigál, – barokk zene: kantáta és oratórium szvit, concerto, concerto grosso részletek, – bécsi klasszicizmus: oratórium részlet, vonósnégyes, versenymű, szimfónia, – a romantika zenéje: romantikus dal, operarészlet, zongoradarabok, programzene, szimfonikus költemény, balett, – a 20. század zenéje: kórusművek, daljáték, opera, táncjáték, kamarazene, jazz és a rock születése, – kortárs zene: 1960-tól napjainkig. <p>A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése. A meghallgatott szemelvények felismerése. Zenetörténeti korszakok, stílusjegyek, műfajok és formák rendszerezett ismerete. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangversenylátogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>	<p>Egyéni és csoportos gyakorlatok.</p> <p>Éneklés,</p> <p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Azonosítás</p> <p>Tudatosítás.</p> <p>Gyűjtőmunka- egyéni és csoportos</p> <p>Projektmunka</p>	<p>Befogadás</p> <p>Véleményalkotás</p> <p>Rendszerezés</p> <p>Memorizálás</p> <p>Gyűjtőmunka</p> <p>Projektmunka</p> <p>Hangversenylátogatás</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Elemzés</p> <p>Más művészeti ágak használata a kifejezésre: képzőművészet, vizuális technikák</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> romantikus és kortárs költészet, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stílusok korszakok és stílusirányzatok ismerete.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>CD – Zenekalauz sorozat</p> <p>Kottafüzet</p> <p>Zongora</p> <p>Zenei DVD-k</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	, tanult hangszeres műfajok és azok tartalmainak kor szerinti ismerete Pl. oratórium barokk, 20. századi. Jazz, rock. Zeneszerzők: Bárdos, Weiner, Farkas, Szőnyi E., Debussy, Honegger, Sztravinszkij, Prokofjev, Britten, Gersh, Penderecky, Kurtág, Petrovics, Szokolay, Balassa S., Pongrácz Z., Kocsár M., Dvorák, Ligeti.
------------------------------------	---

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 20 dalt és zenei szemelvényt (egyszólamú és többszólamú anyag) emlékeztetőből énekelnek kifejezően és stílusosan csoportban. – A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük. – Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. – Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten. – A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.
---	---

Ajánlott éves tematika

<p>Dalok ünnepeinkre Kis zeneelméleti összefoglalás Hangközök Módosító jelek Kvintoszlop – Kvintkör Ritmusok, szünet jelek, zenei jelek Népdalaink Október 1. – Zenei Világnap Bárdos Lajos Weiner Leó Farkas Ferenc Szőnyi Erzsébet Mit tudunk a régi stílusú magyar népdalokról? Mit tudunk az új stílusú magyar népdalokról? Az esz-dó Szemelvények a magyar zene évszázadainak zenéjéből Az á-dó Bartók és Kodály életművének összefoglalása A 20. század zenéje . Claude Debussy Arthur Honegger</p>	<p>Igor Sztravinszkij Szergej Prokofjev. Benjamin Britten A szimfonikus zenekar hangszerei A dzsessz George Gershwin Kortársi ink zenéje Krzysztof Penderecki Mai magyar szerzők Kurtág György Petrovics Emil Szokolay Sándor Balassa Sándor Ligeti György Pongrácz Zoltán Kocsár Mik ós Évszázadok muzsikája – zenetörténeti össze foglalás Antonin Dvorák Búcsú az iskolától Válogatásra Főbb zenei intézményeink</p>
---	---

Ajánlott zenehallgatási anyag

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája egyéni választás szerint módosítható. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, daljáték, opera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak irányutatót.

Bárdos Lajos: Széles a Duna
 Bartók: Medvetánc – zongora
 *Magyar képek – Medvetánc
 Allegro barbaro – zongora
 Emerson Lake and Palmer feldolgozás
 Concerto II. tétel
 Bartók–Kodály: Magyar népdalok
 Beethoven: István király – részlet
 IX. szimfónia IV. tétel
 Beatles: All you need is love
 Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány
 Britten: Változatok és fuga egy Purcell-témára
 Debussy: Children's corner – Az elefánt bölcsődala
 A néger baba tánca
 Dvorák: Újvilág szimfónia IV. tétel
 Gershwin: Porgy és Bess – részletek
 Hacsaturján: Kardtánc
 Spartacus – részlet
 Honegger: II. szimfónia – részlet
 Katonadalok
 Kodály: Karácsonyi pásztortánc
 Kodály: Székely fonó – 1. kép – Elmegyek, elmegyek; A citrusfa
 Görög Ilo naballda
 Kitrákotty mese
 Részletek a Bicinia Hungarica sorozatból
 Hány János (daljáték)
 Háry-szvit – Dal
 Napóleoni csatája
 Táncnóta
 Kurtág: Játékok – részletek
 Mátyás király udvari muzsikája – részletek
 Penderecki: Hiroszima emlékezete (Hiroshima Remembrance) – részlet
 Prokofjev: Klasszikus szimfónia III. tétel
 Ravel: Bolero – részlet
 Ránki: Pomádé király új ruhája – Finalé
 Szokolay: Alliterációk
 Sztravinszkij: Petruska – Orosz tánc
 Dajkák táncja
 A balerina tánca
 Polka – Rácz Aladár, cimbalom
 Vendég ség, csuvas dallam – eredeti felvétel
 Európán kívüli kultúrák népzeneje (pl. Ausztrália, Peru, Japán, afrikai országok).
 Gregorián énekek, korai többszólamú művek részletei
 Johann Sebastian Bach: 3. Brandenburgi verseny, BWV 1048 – 3. tétel
 Johann Sebastian Bach: Magnificat, BWV 243 – nyitókórus
 Jean-Baptiste Lully: Az úrhatnám polgár – balett
 Claude Debussy: Kis szvit (Petite suite)
 Maurice Ravel: Bolero
 Erik Satie: Gymnopedie No. 1.
 Bartók Béla: Concerto, BB 123 IV. tétel – Megszakított közjáték
 Igor Sztravinszkij: A katona története (Histoire du soldat) – elbeszélésre, játékra és táncra
 John Cage: 4'33"
 Ligeti György: Atmosphères, Lux aeterna
 Krzysztof Penderecki: Hiroszima emlékezete (Threnody for the Victims of Hiroshima)

Andrew Lloyd Webber: Az operaház fantomja – fő dal és Az éj zenéje
 Szörényi-Bródy: István, a király részletek
 Gerard Presgurvic: Rómeó és Júlia-Lehetsz király és egyéb részletek